

Bildande av Mängsholms ekhagars naturreservat i Vårgårda kommun

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Mängsholms ekhagars naturreservat
Naturvårdsregister-ID:	2000358
Areal (ha):	43,7 hektar, varav 1 hektar vatten
Lägesbeskrivning:	Cirka 5,5 km sydväst om Vårgårda
Markägarkategori:	Enskild
Fastighets- och sakägare:	Enligt sakägarförteckning (bilaga 3)
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
Natura 2000-beteckning:	SE 0530098 Mängsholm

Felaktigt
Naturvårdsregister-
ID ändras till:
2200044.

Rättelse enligt 36§
förvaltningslagen
2025-11-25, genom
Camilla Finsberg.

Denna rättelse har
godkänts digitalt och
saknar därför
namnunderskrifter

Beslut om bland annat bildande

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1a som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Namnet ska vara Mängsholms ekhagars naturreservat.

Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen enligt bilaga 2 för naturreservatets långsiktiga vård. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Länsstyrelsen upphäver med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken följande områdesskydd:

- Naturminne (Mängsholm 1:6) enligt 6 § lagen angående naturminnesmärkes fredande den 5 september 1949.
- Naturvårdsområdet Mängsholms ekhagar enligt 19 § naturvårdslagen den 20 september 1983, dnr 11.1211-192-83, i sin helhet.

Länsstyrelsen beslutar att Västkuststiftelsen ska vara förvaltare av naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är följande:

- Vårda och bevara biologisk mångfald knutet till ett värdefullt hagmarkslandskap med grova ekar och skyddsvärda arter.
- Bevara de inom området förekommande naturtyperna och arterna som ingår i EU:s nätverk av skyddsvärda områden, Natura 2000, i gynnsamt tillstånd.
- Bevara och tillgängliggöra ett område som har stor betydelse för landskapsbilden och friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom följande:

- Området skyddas mot exploatering.
- Ekhagarna hålls öppna genom hävd.
- Träden skyddas från skogsbruk.
- Ekarna bevaras och gynnas, både gamla grova träd och yngre träd som ska bli efterträdare.
- Området hålls tillgängligt och attraktivt för besökare.

Beslut om föreskrifter

För föreskrifter med * finns det förtydliganden under rubriken Motivering och förtydligande av föreskrifter.

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)

Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande:

1. Uppföra byggnad eller annan anläggning. Förbudet gäller inte stängsel eller hägnad kring betesmark.
2. Ändra utformning eller användning av byggnad eller annan anläggning så att dess påverkan på området ökar. Förbudet gäller inte stängsel eller hägnad kring betesmark.
3. Borra, spränga, gräva, schakta, muddra, plöja eller påla.
4. Anordna deponi eller annat upplag, fylla ut eller tippa massor. Förbudet gäller inte tillfälligt upplag, max ett år, som behövs för jordbruk som bedrivs inom reservatet.

5. Påverka områdets hydrologi genom att dika, dämma, avleda, omleda eller valla in.
6. Avverka, gallra, röja, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, oavsett om de står upp eller ligger ner. Förbudet gäller inte träd som fallit över tomtmark, åkermark, stängsel eller väg. Trädet ska lämnas som död ved inne i reservatet.
7. Sambeta naturbetesmark med gödslad vall.
8. Stödutfodra i naturbetesmark med annat än mineralfoder. Förbudet gäller inte stödutfodring i form av övergångsutfodring i samband med in- och utställning. Platser med känslig flora ska undvikas.
9. Sätta ut, så eller plantera arter av något slag.
10. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödsel.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det också förbjudet att göra följande:

11. Anlägga kabel, rör eller ledning eller gräva ner befintlig luftledning.
12. Bekämpa invasiva främmande arter med metoder som är förbjudna enligt föreskrifterna A1–A10.

Undantag

Föreskrifterna enligt A ovan gäller inte i följande fall:

1. När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under förpliktelserna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken i Länsstyrelsens beslut (se punkt B nedan).
2. När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, åtgärda träd som förvaltaren bedömer utgör en påtaglig risk för skada på människor eller egendom.*
3. För räddningstjänst, sjukvårdstjänst eller polis i samband med utryckning eller verksamhetsutövning.
4. Vid genomförande av åtgärder som har tillstånd enligt någon av föreskrifterna A11 eller A12 gäller inte förbuden enligt A1–A10, om förbuden hindrar genomförandet.
5. Vid underhåll eller reparation av väg eller vägbro gäller inte A3 eller A4 inom vägområdet. Det är inte heller förbjudet att röja buskar eller unga träd inom vägområdet.
6. Vid underhåll eller reparation av befintlig avloppsanläggning, ledning, byggnad eller annan anläggning som har tillkommit i laga ordning är

det tillåtet att gräva, anordna tillfälliga upplag samt röja sly och buskar i direkt anslutning till anläggningen. Markskador ska då om möjligt undvikas, men uppkommer markskador ska de repareras.

7. Vid förnyelse, reparation, underhåll eller trädsäkring av befintlig luftledning eller markkabel gäller inte förbudet mot att gräva enligt föreskriften A3 eller föreskrifterna A4 eller A6, under förutsättning att de anvisningar som anges i bilaga 1c följs.
8. Vid förstärkning av brukningsväg markerad i bilaga 1d gäller inte föreskrifterna A3 eller A4 inom vägområdet. Det är inte heller förbjudet att röja buskar eller unga träd inom vägområdet.

B. Föreskrifter om förpliktelser att tåla intrång (7 kap. 6 § miljöbalken)

Detta gäller hela naturreservatet där inget annat anges.

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande åtgärder genomförs för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. Naturreservatets gränser märks ut i terrängen.
2. Informationsskyltar sätts upp och underhålls.
3. Stängselgenomgångar anläggs och underhålls.
4. Befintlig parkeringsplats underhålls, se karta i bilaga 1d.
5. Betesdrift och slåtter med tillhörande åtgärder inklusive uppsättning och underhåll av stängsel. Detta inkluderar även restaurering av betesmark, vilket kan innebära bland annat avverkning, stubbfräsning, tuvfräsning och bränning.
6. Återkommande röjningar av inträngande gran, sly och buskar, efterhållning av ohävdarter, och bränning.
7. Gamla grova träd hålls fria från igenväxande vegetation.
8. Naturvårdsinriktad skötsel av ekhagarnas trädskikt. Detta inkluderar bete, röjning, beskärning, plockhuggning, frihuggning, tillskapande av död ved, veteranisering, utsättning av mulmholkar, sådd av ekollon, stödplantering av ung ek, stängsling och anläggning av biodepå.
9. Träd som utgör en risk för skada på människor, friluftsanordningar, fornlämningar eller kulturlämningar beskärs eller fälls.
10. Träd som har fallit över, eller utgör hinder vid friluftsanordningar, fornlämningar eller kulturlämningar flyttas.
11. Träd som har fallit på ett sådant sätt att de riskerar att hota syftet med reservatet flyttas eller upparbetas.

12. Åtgärder som gynnar hotade eller hävdgynnade arter som till exempel insådd av hotade arter, tillfällig avstängsling och bränning.
13. Bekämpning av invasiva främmande arter.
14. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande:

1. Ha hund okopplad. Förbudet gäller inte i samband med skötsel av naturreservatet, jakt eller eftersök av skadat vilt.
2. Cykla eller rida annat än på vägar.
3. Parkera motordrivnet fordon, husvagn eller liknande utanför anvisade parkeringsplatser.
4. Ta bort eller på annat sätt skada döda träd eller buskar, oavsett om de står upp eller ligger ner.
5. Elda annat än i medhavda grillar, gasol- och spritkök eller liknande.*
6. Övernatta i reservatet.*

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det också förbjudet att göra följande:

7. Anordna läger, tävlingar eller andra arrangemang med fler än 50 deltagare.

Undantag

Ordningsföreskrifterna enligt C ovan gäller inte i följande fall:

1. När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under förpliktelseerna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken i Länsstyrelsens beslut (se punkt B ovan).
2. För räddningstjänst, sjukvårdstjänst eller polis i samband med utryckning eller verksamhetsutövning.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Skälen för beslutet

Mångsholms ekhagar är ett artrikt hagmarkslandskap med ett stort antal skyddsvärda ekar samt flera hotade och skyddade arter. Området är naturvårdsområde sedan 1983 samt ingår i Natura 2000, EU:s nätverk av värdefull natur som syftar till att bevara och skydda den biologiska mångfalden i ett europeiskt perspektiv. De prioriterade bevarandevärdena är främst knutna till trädklädd betesmark (9070). Här finns även silikatgräsmarker (6270) och stagg-gräsmarker (6230).

Mångsholms ekhagar ligger dessutom i en högprioriterad värdetrakt för skog, Herrljunga och Vårgårdas lövskogar, samt i värdetrakt för skyddsvärda träd och för värdefulla gräsmarker i ett grönt infrastrukturperspektiv.

Ekar har svårt att föröka sig i flera av våra skyddade områden och skötseln i området syftar till att främja ekarnas fortlevnad samt att gynna gräsmarksvärdena. En utökning av reservatet i öster med en hagmark med skyddsvärda ekar förstärker det befintliga skyddade området.

Mångsholms ekhagar är också värdefullt för friluftslivet med sitt lättvandrade vackra landskap.

Skälen för en översyn av beslut och skötselplan är att ge ekarna ett starkare skydd och gynna ekhagarnas fortlevnad samt att modernisera föreskrifterna för att få ett ändamålsenligt skydd för ekhagarnas naturvärden. Ett annat skäl är att justera yttergränsen på reservatet, eftersom den ojämna dragningen av naturvårdsområdets gräns inneburit att åkermark delvis ingått, vilket ursprungligen inte varit syftet.

Naturreseptatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Ett rikt odlingslandskap samt Ett rikt växt- och djurliv.

Delar av det tidigare naturvårdsområdet som upphävs är inte inkluderade i det nya reservatet, enligt karta 1b. Detta är 0,92 hektar smala ytor av åkermark. Skälen att ta bort åkerytorna är att de inte är en del av syftet med det nya naturreseptatet och var det inte heller 1983 när naturvårdsområdet bildades. Samma karttekniska justeringar gjordes i vattendraget i samband med den slutliga inmätningen av området. Det är alltså en justering av tidigare gräns och därmed är bedömningen att inga kompensationsåtgärder behövs.

Naturminnets syfte var att bevara tre gamla grova ekar. Bevarandet av dessa ingår i det nya reservatets föreskrifter och därför upphävs den äldre skyddsformen naturminne.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Motivering och förtydligande av föreskrifter

Föreskrifterna är de särskilda regler som gäller i naturreservatet. De behövs för att ge området det skydd och den skötsel som krävs för att syftet ska kunna uppnås. I det här avsnittet motiveras, förklaras och förtydligas en del av föreskrifterna.

Undantag A2

Denna föreskrift innebär inte att förvaltaren är skyldig att inventera om det finns riskträd i området. Däremot har förvaltaren möjlighet att åtgärda träd som den själv upptäcker eller en markägare eller annan enskild påtalar. Förvaltaren behöver då också markägarens godkännande att göra det.

Någon som upptäcker ett riskträd som den anser ska åtgärdas ska kontakta förvaltaren. Förvaltaren bedömer då om trädet behöver tas ner eller åtgärdas på annat sätt. Om förvaltaren inte bedömer att trädet behöver åtgärdas återstår möjligheten för markägaren att söka dispens.

Om träd utgör en akut fara och det inte finns tid för att kontakta förvaltaren innan trädet faller kan det fällas. Dispensansökan ska då lämnas in i efterhand tillsammans med lämplig dokumentation av hur det såg ut innan trädet fälldes, till exempel fotografi.

Föreskrift C5

Det tidigare förbudet mot att göra upp eld ersätts av föreskriften att det är förbjudet att elda annat än i medhavda grillar, gasol- och spritkök eller liknande. Det är tillräckligt att förbjuda brasor och spontant uppkomna eldstäder för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Föreskrift C6

Det tidigare förbudet mot att tälta eller ställa upp husvagn ersätts med förbudet att övernatta.

Upphävande av tidigare föreskrifter

I beslut från 1983-09-20 fanns C-föreskriften "Förbjudet att framföra motordrivet fordon". Den föreskriften finns inte med nu, eftersom terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen styr detta.

Det innebär att markägare, förvaltare och den förvaltaren utser kan framföra motorfordon i reservatet vid arbete med skötsel av reservatet. Vid behov får markägaren passera genom reservatet för att nå sina marker.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl för en konsekvensutredning av de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt C, eftersom de innebär så begränsade konsekvenser. Detta enligt vad som sägs i 3 och 4 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Beslutets förenlighet med bland annat riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Internationell betydelse

Större delen av naturreservatet ligger inom Natura 2000-område SE0530098 Mångsholm, endast utvidgningen ligger utanför.

Riksintresse

Nästan hela reservatet ligger inom riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Befintliga områdesskydd

Sedan tidigare är större delen av reservatet ett naturvårdsområde; Naturvårdsområdet Mångsholms ekhagar enligt 19 § naturvårdslagen den 20 september 1983, dnr 11.1211-192-83. Dessutom finns i området ett naturminne, Mångsholm 1:6, tre grova ekar. Dessa områdesskydd upphör i samband med att detta beslut vinner laga kraft.

Strandlinjen i reservatet omfattas av 100 meter strandskydd enligt 7 kap. 13 § miljöbalken.

RAÄ

Riksantikvarieämbetet har registrerat flera kulturhistoriska lämningar i området.

Översiktsplan

Beslutet strider inte emot översiktsplan för Vårgårda kommun.

Länsstyrelsen bedömer därför att naturreservatet stämmer överens med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom att bilda naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt

eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken).

Skogsvårdslagen

Bestämmelser enligt skogsvårdslagen, skogsvårdsförordningen (1993:1096) eller Skogsstyrelsens föreskrifter gäller inte om dessa strider mot föreskrifterna för naturreservatet. Detta framgår av 4 § skogsvårdslagen (1979:429).

Annan lagstiftning gäller

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning, till exempel följande:

- Miljöbalkens bestämmelser om Natura 2000, strandskydd, generella biotopskydd och vattenverksamhet.
- Bestämmelser om artskydd enligt miljöbalken och artskyddsförordningen, till exempel fridlysningsbestämmelser.
- Fiskebestämmelser i Havs- och vattenmyndighetens författningssamling.
- Bestämmelser om jordbruksverksamhet, till exempel Jordbruksverkets föreskrifter om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket.
- Terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Kulturmiljölagen.
- Jaktlagstiftningen.
- Bestämmelser om skyltning, till exempel lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning.
- Lagen om skydd mot olyckor till exempel generella eldningsförbud och efterbevakningsansvar vid brand.
- Kommunala ordningsföreskrifter.

Reservatets gränser

Reservatets gränser sammanfaller delvis med befintliga fastighetsgränser. Detta gäller även efter eventuella justeringar av fastighetsgränsen i samband med fastighetsbestämning och inmätning av reservatet. Reservatsgränsen ska då följa den nya fastighetsgränsen i den berörda delen.

Beskrivning av ärendet

Naturvårdsområdet Mängsholms ekhagar bildades 1983. Vid den tiden förbjöds inte skogsbruk vilket innebär att ekarna inte har ett fullgott skydd. Det har

också framkommit att ekar har svårt att föröka sig i flera av våra skyddade områden och en tydligare riktning att gynna ekarna behövs i skötselplanen. Dessutom fanns ett behov av att justera gränsen på grund av att gränsen som drogs 1983 var lite skev och inkluderade bitar av åker, vilket inte var syftet med naturvårdsområdet. Därför initierades en översyn av föreskrifter och skötselplan. Under arbetets gång framkom intresse att utöka reservatet med en yta som varit aktuell under arbetet på 1980-talet, men som då inte kom med i naturvårdsområdet. Det nya beslutet innebär att även den ekhagmarken blir skyddad.

Länsstyrelsen har förelagt samtliga markägare och andra sakägare att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan. Detta enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Myndighetssamråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har genomförts med Vårgårda kommun, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Skogsstyrelsen.

Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund, Friluftsförbundet, Midlers Mark och Exploatering AB, Naturskyddsföreningen i Väst, Sportfiskarna region Väst, Statens Geotekniska Institut (SGI), Sveriges mykologiska förening, Vårgårda naturskyddsföreningen, Västergötlands botaniska förening, Västergötlands Ornitologiska Förening och Västkoststiftelsen har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Sammanfattning av de synpunkter som kommit in.

Skogsstyrelsen är positiva till att naturreservatet bildas och har inga övriga synpunkter.

Statens Geotekniska Institut (SGI) avstår från att yttra sig, men lämnar följande upplysningar: I området nära Spånga kvarn finns en vägbro över Sävån, vid reservatsgränsen. Om det föreligger behov för reparationer eller eventuella erosionsskyddande åtgärder kan detta behöva beaktas vid utformning av reservatets föreskrifter samt gränsdragning.

Länsstyrelsens svar: Undantag A5 om reparation av väg har kompletterats med "och vägbro", så att även vägbron inkluderas av undantaget. Gränsdragningen behöver inte justeras.

Vattenfall Eldistribution AB upplyser i sitt yttrande att de har elnätanläggningar inom reservatsområdet bestående av 45 kV luftledning och 11 kV markkabel. De bifogar karta med ungefärlig dragning av dessa. Vattenfall Eldistribution AB:s riktlinjer vid bildande av nya naturreservat är att restriktionerna inte får förhindra Vattenfall att utföra sina återkommande drift- och underhållsåtgärder som de är ålagda att utföra bland annat enligt Elsäkerhetsverkets föreskrifter. Reservatföreskrifterna får inte utgöra hinder för ledningshavaren att utöva de rättigheter som gäller enligt gällande ledningsrätt eller servitutsavtal bland annat vad gäller återkommande underhållsarbeten.

Vattenfall skall ha:

1. Full tillgång till luftledningarna med dess tillhörande delar. Vattenfalls personal och entreprenörer skall bland annat kunna ta sig fram med alla för ändamålet anpassade fordon för att utföra erforderliga drift- och underhållsåtgärder utan att tillstånd eller anmälan erfordras.
2. Rätt att för all framtid bibehålla elektrisk luftledning med tillbehör såsom stolpar, stag, linor samt jordtag och övriga säkerhetsanordningar för luftledningens bibehållande.
3. Rätt att fälla för luftledningen hinderliga eller för dess säkerhet farliga träd och buskar.
4. Rätt att utföra erforderliga markarbeten vid drift och underhållsåtgärder.
5. Rätt att inom området ta för luftledningens anläggande och bibehållande erforderlig sten, vilken inte upplagts för särskilt ändamål.
6. Rätt att uppföra ny luftledning eller markkabel eller till luftledningen tillhörande delar i befintlig ledningsgata.

Vattenfall skriver också att naturvårdsförvaltaren inte får i luftledningens närområde ändra markanvändningen genom att exempelvis uppföra byggnad, parkeringsplats, stängsel eller annan anläggning eller anordna upplag så att luftledningens bibehållande enligt vid varje tidpunkt gällande säkerhetsföreskrifter äventyras.

Länsstyrelsens svar:

1. Att Vattenfall har tillgång till luftledningar med dess delar bedömer vi täcks av undantag A6 och A7.

Tillstånd och anmälan för underhållsarbete på ledningen inom reservatet behövs inte formellt, men en kontakt med förvaltare eller djurhållare bör tas innan Vattenfall tar sig in i hagen under den tid det finns betesdjur där.

Vad som gäller vid körning i terräng regleras av Terrängkörningslagen och -förordningen och inte av reservatsföreskrifterna. I Terrängkörningsförordningen beskrivs undantag från förbud att köra i terräng för bland annat "statliga eller kommunala tjänstemän i tjänsteärende" samt de som utför "projektering, byggande, underhåll och skötsel av kraft-, gas-, vatten- eller avloppsledningar samt radio- eller teleanläggningar", vilket vi bedömer täcker in Vattenfalls behov.

2. Detta regleras av Vattenfalls koncession och berörs inte av föreskrifterna.
3. Vi bedömer att undantag A7 och anvisningarna i bilaga 1c "Anvisning för trädsäkring av luftledning och arbete med markkabel" täcker detta.

4. Vi bedömer att detta omfattas av undantag A6.
5. Vi bedömer att undantag A6 och A7 täcker detta. Undantag A7 har uppdaterats sedan remiss med "förnyelse" i texten.
6. Vi bedömer att undantag A7 och anvisningarna i bilaga 1c "Anvisning för trädsäkring av luftledning och arbete med markkabel" täcker detta. Undantag A7 har uppdaterats sedan remiss med "förnyelse" och "och markkabel" i texten. Kartbilaga 1c har sedan remiss kompletterats med markkabelns läge.

I övrigt befinner sig reservatets parkering utanför luftledningens närområde och inga andra friluftsanordningar planeras att byggas i ledningens närområde. En tillfällig mindre avstängslig kan komma att göras för att skydda värdefull flora från betesdjur och i något fall finns dessa växter i ledningens närhet. Länsstyrelsens bedömning är att dessa små tillfälliga avstängslingar inte äventyrar ledningens bibehållande eller säkerhet.

Västergötlands Ornitologiska Förening ställer sig positiva till bildande av reservatet och har inga övriga synpunkter.

Förhandlingar om ersättning har genomförts med samtliga markägare och avtal om inträngsersättning har tecknats med samtliga berörda fastighetsägare.

Detta beslut ska skickas till sakägare och övriga berörda enligt sändlistan i bilaga 4.

Ersättningstalan

Rätten till ersättning upphör ett år efter att beslut om naturreservat har vunnit laga kraft. Det innebär att om Länsstyrelsen beslutar att bilda ett naturreservat (utan att ersättningsfrågorna är lösta) har parterna ett år på sig att lösa ersättningsfrågan på frivillig väg. Om ni inte kan komma överens om ersättningen under denna tid behöver du som sakägare stämma staten i mark- och miljödomstolen. Annars förlorar du rätten till ersättning. Detta enligt 31 kap. 13 § miljöbalken.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga "Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut".

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i Västra Götalands läns författningssamling och i Göteborgs Posten samt Alingsås Tidning.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. träder i kraft den dag som framgår

av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

De som medverkat i beslutet

I detta ärende har länsöverdirektör Jörgen Peters beslutat. Naturvårdshandläggare Camilla Finsberg har varit föredragande. I ärendets slutliga handläggning har också funktionschef Klara Jansson och länsjurist Linda Granström medverkat.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Hantering av personuppgifter

Information om hur vi hanterar personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/personuppgifter

Bilagor

Bilaga 1a. Beslutskarta

Bilaga 1b. Karta med upphävda ytor

Bilaga 1c. Karta med anvisning för ledningsskötsel i samband med undantag A7.

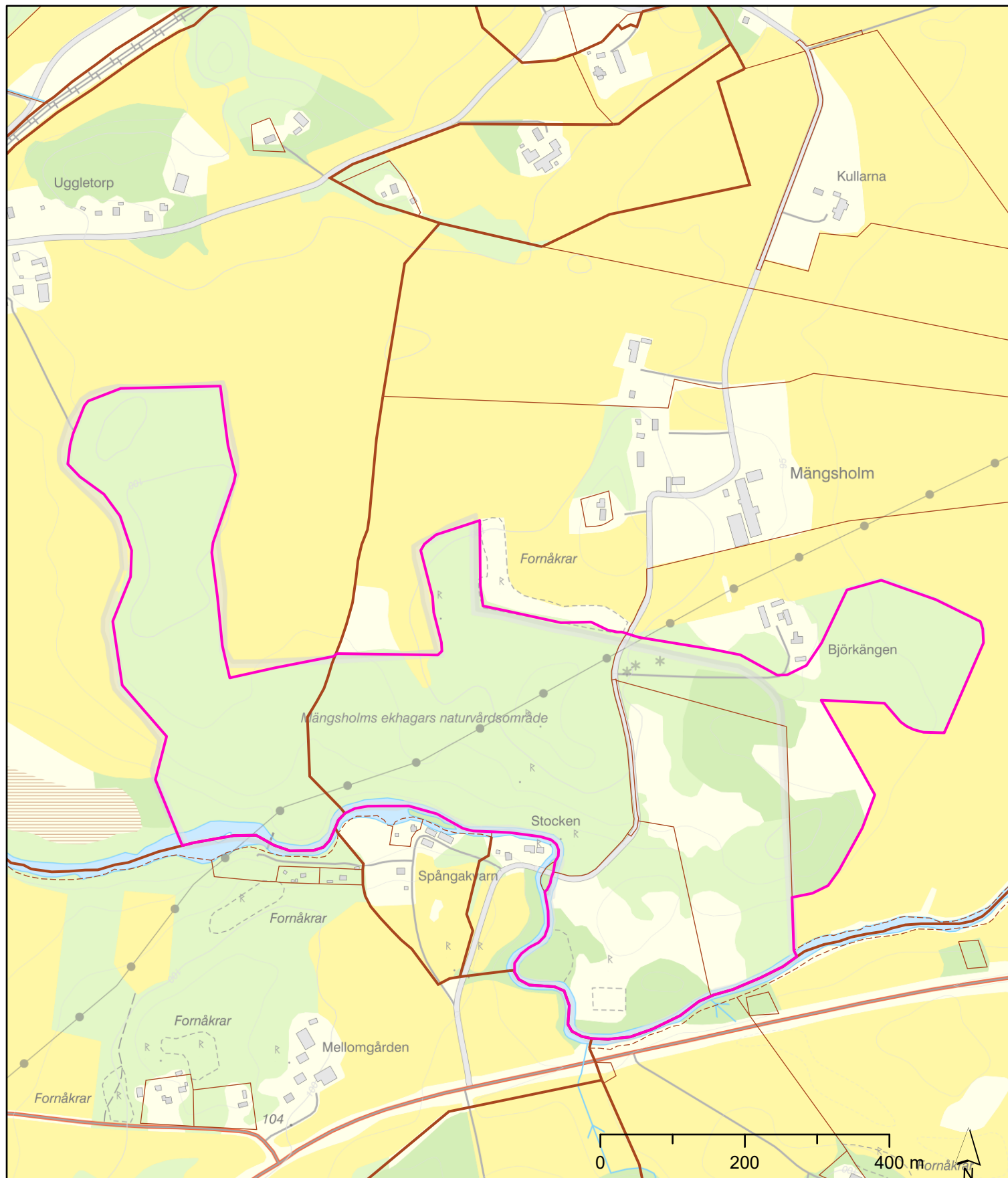
Bilaga 1d. Karta med brukningsväg, parkeringsplats och informationsskylt.

Bilaga 2. Skötselplan

Bilaga 3. Sakägarförteckning

Bilaga 4. Sändlista

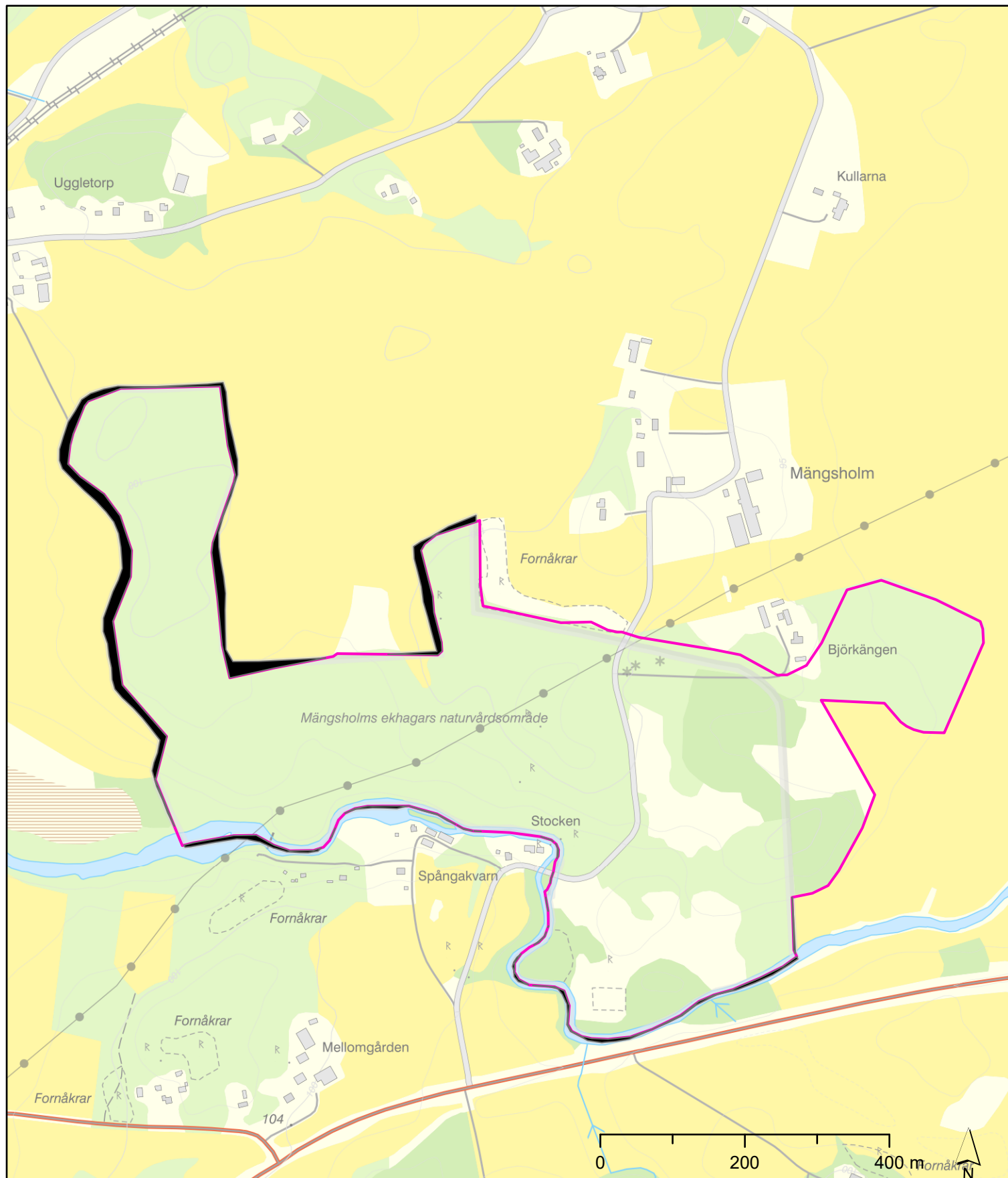
Bilaga 5. Överklagandehänvisning

Bilaga 1a Beslutskarta

Reservatsgräns

Illustrationskarta till beslut om Mängsholms
ekhagars naturreservat.
Tillhör Länsstyrelsens beslut om naturreservat
enligt 7 kap 4 § miljöbalken
2025-10-14 dnr 51674-2022

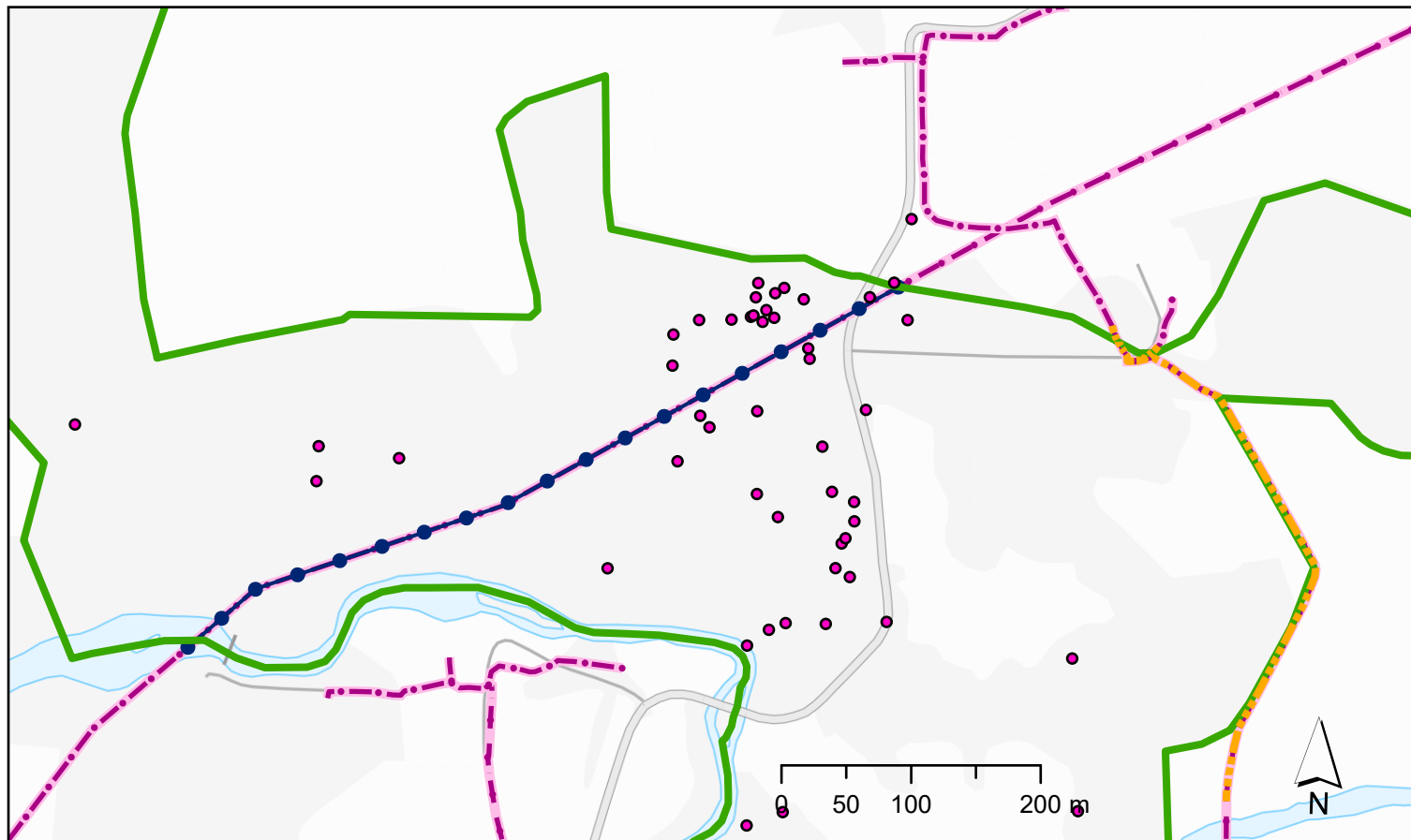

Bilaga 1b

Karta över upphävd yta

- Reservatsgräns, inom vilket tidigare naturvårdsområde upphävs och ersätts av reservat.
- Upphävd yta av tidigare naturvårdsområde som inte ersätts av reservat.

Illustrationskarta till beslut om Mängsholms ekhagars naturreservat. Tillhör Länsstyrelsens beslut om naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken 2025-10-14, dnr 51674-2022

Bilaga 1c

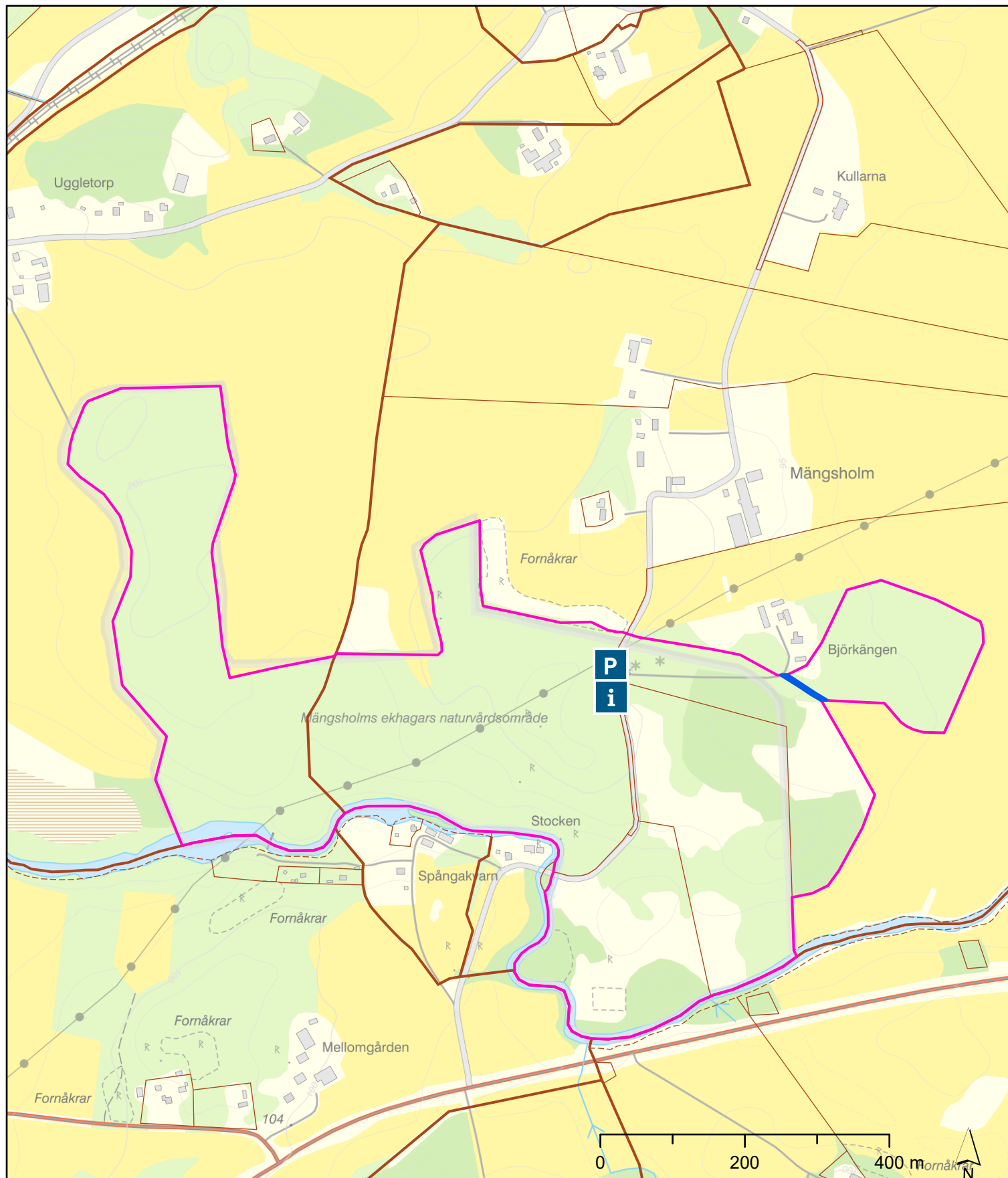
Karta med anvisningar för trädsäkring av luftledning och arbete med markkabel

- Luftledning
- Reservatsgräns
- Markkabel
- Ledningsrätt
- Skyddsvärda träd. Observera att det kan stå skyddsvärda träd närmare ledning/kabel än vad kartan visar.

Anvisningar för trädsäkring av luftledning och arbete med markkabel

Följande gäller:

1. Enligt föreskrifterna får inte träd avverkas.
2. I det fall en gren bedöms som en risk för luftledningen får den tas bort.
3. I det fall ett träd bedöms som en risk för luftledningen och det är en ek eller ett träd som är över 70 cm i diameter 130 cm över marken, ska trädet kapas på den nivå som erfordras för att säkra ledningen och lämnas som högstubbe. Ifall det är ett annat trädslag än ek och under 70 cm i diameter kan trädet tas ner. Gran kan tas ner oavsett storlek. Stock och grova grenar bör ligga kvar i reservatet. Ifall de inte får plats, enligt förvaltarens bedömning, så tillfaller de fastighetsägaren och kan transporteras bort. Gran får alltid transporteras bort.
4. Vid arbete med markkabel nära grova ekar över 70 cm i diameter 130 cm över marken, ska största möjliga försiktighet tas vid rötterna.
5. Om markskador uppstår, ska de repareras.

Bilaga 1d

Karta med brukningsväg, parkeringsplats och informationsskylt.

- Reservatsgräns
- Brukningsväg som får grusas (undantag A8)
- i Informationsskylt
- P Parkering

Illustrationskarta till beslut om Mångsholms ekhagars naturreservat.
Tillhör Länsstyrelsens beslut om naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken
2025-10-14, dnr 51674-2022

Skötselplan för Mängsholms ekhagars naturreservat i Vårgårda kommun

Bilaga 2 till Länsstyrelsens beslut 51674-2022

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Inledning

Skötselplanen är uppdelad i två delar, A och B. Den första delen är en beskrivande del. Där anges bland annat vilka natur- och bevarandevärden som finns i naturreservatet. Den andra delen av skötselplanen beskriver naturreservatets bevarandemål och hur naturreservatet ska skötas. Planerna vänder sig främst till naturvårdsförvaltare och markägare, men också till övriga intressenter.

Skälen till naturreservatet, dess syften och föreskrifter framgår av beslutet om naturreservat. Länsstyrelsens diarienummer 51674-2022. Syftet med reservatet styr hur reservatet behöver skötas. Föreskrifterna ger förvaltaren rätt att utföra åtgärderna i skötselplanen.

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för områdets skötsel. Skötselplanen beskriver en önskad målbild och den skötsel som behövs för att nå dit. Vilka av de föreslagna åtgärderna som kan genomföras och takten på genomförandet beror på aktuell naturvårdsbudget. I skötselplanen beskrivs det därför vad naturvårdsförvaltaren bör prioritera.

Skötselplanen gäller tills vidare, men kan revideras vid behov. Till exempel om uppföljningen av bevarandemålen visar att det behövs eller skötseln behöver anpassas efter förändrade omständigheter eller ny kunskap. En ny skötselplan måste stämma överens med reservatsbeslutet. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

Tillhör Länsstyrelsens beslut: 51674-2022

Datum: 2025-10-14

Förvaltare av naturreservatet: Västkoststiftelsen

Omslagsbild: Camilla Finsberg

Övriga bilder: Camilla Finsberg samt s 22 (skötselomr 5) Therese Alfsson

Innehåll

DEL A – BESKRIVNING AV MÄNGSHOLMS EKHAGARS NATURRESERVAT 5

1.	Beskrivning av området	5
1.1.	Allmän beskrivning av området	5
1.2.	Biologiska bevarandevärden	5
1.3.	Områdets geologi	6
1.4.	Mark- och vattenanvändning – då och nu	6
1.5.	Forn- och kulturlämningar	6
1.6.	Friluftsliv	7
	Byggnader och anläggningar	7

DEL B – SKÖTSEL AV MÄNGSHOLMS EKHAGARS NATURRESERVAT 8

2.	Övergripande riktlinjer för skötseln	8
2.1.	Hänsyn till fågellivet	8
2.2.	Skötsel och restaurering av betesmark	8
2.3.	Skötsel av kultur- och fornlämningar	9
2.4.	Buskar	9
2.5.	Ansvar för diken	9
2.6.	Naturvärdesträd och långsiktig föryngring av ek	9
2.7.	Riskträd	10
2.8.	Efterbevakning av brand	11
2.9.	Invasiva främmande arter	11
3.	Skötselåtgärder och bevarandemål	12
3.1.	Skötselområden	12
3.2.	Friluftsliv	22
3.3.	Gränsmarkering	23
4.	Konsekvenser av klimatförändringar	23
5.	Dokumentation och uppföljning	24
6.	Planerad förvaltning	24
7.	Underlag	25

Bilagor

Bilaga 2a. Skötselområden

Bilaga 2b. Friluftslivsanordningar och skyddsvärda träd

Bilaga 2c. Natura 2000-naturtyper

Bilaga 2d. Forn- och kulturlämningar

Bilaga 2e. Karta med gränser för naturreservat och Natura 2000-område

Del A – Beskrivning av Mängsholms ekhagars naturreservat

1. Beskrivning av området

1.1. Allmän beskrivning av området

Mängsholms ekhagar är ett större sammanhängande välhåvdat hagmarkslandskap med gott om stora och gamla ekar. Reservatet ligger strax sydväst om Vårgårda.

I de vackra ekhagarna finns flera skyddsvärda växter, svampar och djur som är knutna till hagmarksmiljöer. Hagmarkerna är beroende av hävd för att bibehålla de höga naturvärdena. Många av ekarna är vidkroniga i ett landskap som går från öppen hagmark till mer sluten betad ekskog.

Redan på 1600-talet utgjordes landskapet av lövskog med ekar samt ängs- och betesmark. Marken sluttar mjukt ner mot Säveån som slingrar sig fram i söder och bidrar till landskapets mångfald. Mängsholms ekhagar har en vacker landskapsbild och det är ett fint område att besöka.

I reservatet på totalt 43,7 hektar finns följande markslag:

- Skog 5,1 hektar
- Sjöar och vattendrag 1 hektar
- Naturbetesmark 36 hektar
- Övrigt 1,6 hektar

1.2. Biologiska bevarandevärden

Områdets höga naturvärden är knutna till det välbetade hagmarkslandskapet och dess grova ekar. Ekhagarna vid Mängsholm är bland de mest betydelsefulla och bevarandevärda i länet. Här finns minst ett 50-tal träd som är utpekade som särskilt skyddsvärda träd och ett flertal som är på god väg att nå kraven för att räknas som särskilt skyddsvärda. Hagmarker med grova solbelysta lövträd är särskilt värdefulla eftersom sådana träd är viktiga livsmiljöer för många andra organismer. De vidkroniga ekarna i Mängsholm hyser även en del andra arter, till exempel naturvårdsintressanta kryptogamer som vedspik och oxtungssvamp.

Mängsholm är ett Natura 2000-område med främsta syfte att bevara ett område med trädklädd betesmark (9070). Här finns även silikatgräsmarker (6270) och stagg-gräsmarker (6230). Det finns en

kopplad bevarandeplan. Mängsholm berörs också av åtgärdsprogram för Skyddsvärda träd i kulturlandskapet.

Växt- och djurlivet präglas av arter som är bundna till framför allt hagmarksmiljöer. Kärnväxtfloran i Mängsholm uppvisar vissa mer krävande arter som backsippa, kattfot, slåttergubbe och nattviol. Äldre uppgifter visar att det funnits kalkkrävande arter som till exempel flentimotej.

Ekhagarna hyser flera naturvårdsintressanta marksvampar. I området finns fyra rödlistade vaxskivlingar samt en rödlistad fingersvamp, och utöver det finns flertalet signalarter av bland annat vaxskivlingar och fingersvampar. Två fladdermusarter; nordfladdermus och vattenfladdermus har setts i området. De är, tillsammans med slåttergubbe, upptagna i bilaga 4 i EU:s art- och habitatdirektiv.

Mer information om vilka arter som förekommer i området går att söka fram i SLU Artdatabankens databas Artportalen (<https://artportalen.se>).

De naturtyper som förekommer i området går att söka fram i natura-naturtypskartan (NNK) i Naturvårdsverkets kartverktyg Skyddad natur (<https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>). De som är Natura 2000-habitat eller andra naturtyper som är prioriterade inom förvaltningen framgår av kartan i bilaga 2c.

1.3. Områdets geologi

Berggrunden i området utgörs av bergarter tillhörande den så kallade sydvästsvenska gnejsregionen. Jordlagren i trakten är uppbyggda av i huvudsak sand, men också sandig morän, torv och urberg.

1.4. Mark- och vattenanvändning – då och nu

Historiska kartor från 1600-talet visar att området var bevuxet med lövskog och senare en ek- och björkbevuxen slåtteräng. Tidigt 1700-tal fanns bebyggelse i sydöstra delen av reservatet (skötselområde 1.3), vilken flyttades i mitten av samma sekel. På 1800-talet förvandlades slåtterängarna till betesmarker, förutom ett par små slåtterytor runt den gamla gårdsplatsen fanns några mindre åkrar kvar. Markerna har genom åren betats av häst, nötkreatur och får. År 1983 fattades beslut om att skydda området som naturvårdsområde och sedan dess har markerna skötts med betesdrift och röjningar.

1.5. Forn- och kulturlämningar

Tio lämningar har noterats i området varav sex stycken är registrerade som fornlämningar. Här finns spår av en tidigare gårdsplats med omkringliggande åkrar. Vid mitten av 1700-talet flyttades husen från den tidigare gårdsplatsen i reservatets sydöstra del till sin nuvarande

belägenhet. I anslutning till Sävån (väster om vägen) fanns tidigare ett småindustriområde med kvarnbyggnad, såg och hyvleri. Det finns också rester av en äldre bro över Sävån en liten bit väster om den nuvarande bron och vägen. Här finns även spår efter en flottningsanläggning som består av stenskodda kanter på vardera sidor av ån.

Lämningarnas lokalisering framgår av bilaga 2d. För mer detaljerad information om vilka lämningar som finns se Riksantikvarieämbetets kartverktyg Fornsök. (<https://app.raa.se/open/fornsok/>)

1.6. Friluftsliv

Områdets främsta friluftsvärden utgörs av den vidsträckta hagmarken som Mångsholm utgör, samt närheten till Sävån. Terrängen är lättvandrad och bjuder in till fritt strosande, men det finns inga anlagda leder utöver bilvägen genom reservatet. Det finns stängselgenomgångar på några platser. I mitten av reservatet finns en parkeringsplats och informationsskylt. Reservatet är lätt tillgängligt från gamla E20, där också närmsta busshållplats finns, Mångsholmsvägen. Den ligger drygt 400 meter söder om reservatet. Friluftslivsanordningarnas lokalisering framgår av kartan i bilaga 2b.

Byggnader och anläggningar

En kraftledningsgata tillhörande Vattenfall Eldistribution löper diagonalt genom området. De äger även en gammal gångbro som löper mellan reservatet och en fastighet söder om Sävån. Denna bro är planerad att tas bort inom kort. Förutom ett jaktorn så finns inga andra byggnader eller anläggningar.

Del B – Skötsel av Mängsholms ekhagars naturreservat

2. Övergripande riktlinjer för skötseln

2.1. Hänsyn till fågellivet

Samtliga skötselåtgärder bör i så stor utsträckning som möjligt utföras när de inte stör häckande fåglar.

2.2. Skötsel och restaurering av betesmark

Huvudsaklig skötselinriktning är betesdrift och röjning av igenväxningsvegetation. Syftet är främst att bevara och bibehålla de värdefulla ekhagarna. Även floravärdena i fältskiktet är beroende av hävd. Den lite mer krävande floran kan gynnas av riktade åtgärder som tillfälliga avstängslingar, bränning, slåtter och kontrollerad insådd av hotade arter bland annat.

Naturreservatet betas av nötkreatur, men behöver kompletterande röjning i vissa delar. Fällindelningar kan användas för att styra betetrycket där det behövs. Ekar ska gynnas genom bland annat frihuggning och veteranisering, det vill säga att föråldra yngre träd för att minska glappet mellan unga och gamla träd, så de har möjlighet att utveckla större värden. Det behöver finnas ek i alla åldersstadier för att ekhagarna ska kunna bevaras för framtiden. Fallna/avverkade lövträd sparas som död ved i naturreservatet, om de inte tar för stor yta av betesmarken i anspråk. Om träden inte får plats i reservatet, enligt förvaltarens bedömning, tillfaller de markägaren. Grenar kan kapas och kan på samma sätt som röjningsrester läggas upp i några högar inne i reservatet som biodepå. Biodepåer är en tillgång för bland annat mindre däggdjur, groddjur, insekter och småfåglar i reservatet. Om röjningsmaterialet tar för stor yta av betesmarken, då får röjningsmaterialet tas bort ur reservatet.

Ytorna som tidigare var granodlingar ska så småningom ingå i betesfällorna och igenväxningsvegetationen hållas efter tills de har liknande kvaliteter som resten av Mängsholms ekhagar. Här ska även ek planteras och/eller ekollon sås för att återskapa ekhagmark.

Så länge markägare kan och vill sköta sin mark i reservatet enligt skötselplanen så är det bra och helt i sin ordning. Det gäller bland annat att tillhandahålla betesdjur och att röja igenväxningsvegetation. I de fall markägaren inte kan eller vill göra detta, så är det upp till förvaltaren att genomföra skötseln. Förekomst av miljöstöd kan ge andra fördelningar

av skötselarbetet.

2.3. Skötsel av kultur- och fornlämningar

I området finns fornlämningar i form av bland annat en stensättning, en hög, en domarring, en dammvall, en grävd ränna samt ett brofäste. Inom området finns även två övriga kulturhistoriska lämningar som utgörs av en kvarnbyggnad och en flottningsanläggning bestående av två stenskodda kanter på vardera sida om ån. Lämningarnas lokalisering framgår av bilaga 2d. För mer detaljerad information se Riksantikvarieämbetets kartverktyg Fornsök.

Fornlämningar och andra kulturlämningar som till exempel stengårdsgårdar ska vara frilagda och hållas efter i samband med röjning i de enskilda skötselområdena. Vid röjningar får inte röjningsmaterial ligga kvar nära eller på fornlämningar. Särskild hänsyn ska tas till fornlämningar när eldning är en skötselåtgärd eftersom det kan ställa till svårigheter vid en eventuell framtida utgrävning. Fornlämningar får inte skadas i samband med avverkning och utkörning av virke.

2.4. Buskar

I Mängsholm finns enstaka buskar och buskage av olika storlek, inga regelrätta linjära bryn intill tätare skog. Det är bra att sträva efter att få en stor andel blommande buskar i hagmarken. Tillfälliga avstängslingar kan gynna till exempel rosor. Enbuskagen har också sina värden, inte minst som skydd för unga ekar som grott i buskagen. Men de tenderar att sprida sig på bekostnad av gräsmarksvärdena. Röjningsinsatser bör riktas in mot att hålla efter enarna.

2.5. Ansvar för diken

Inom reservatet finns diken med olika funktion till exempel diken i betesmark.

Förvaltaren ansvarar inte för rensning av befintliga diken. Detta är inte förbjudet i reservatet och det är därför fortsatt möjligt för markägaren att göra det.

Delar av reservatet ingår i markavattningsföretag. Det är därför markägarens fortsatta skyldighet att efterleva de rensningskrav med mera som följer av markavattningsföretagen.

2.6. Naturvärdesträd och långsiktig föryngring av ek

Hagmarker med grova solbelysta lövträd är särskilt värdefulla eftersom sådana träd är viktiga livsmiljöer för många andra organismer. I Mängsholms ekhagar finns minst ett 50-tal ekar som är utpekade som

särskilt skyddsvärda och ett flertal som är på god väg att nå kraven för att räknas som särskilt skyddsvärda träd. I många marker finns en brist på grova och gamla träd eller generationsluckor, vilket riskerar att slå hårt mot arter som är beroende av en kontinuitet av gamla träd och död ved. Denna problematik är högst aktuell i Mängsholm, då det saknas träd av generationen under de grova och äldsta ekarna.

Förutom årligt bete behövs också röjningsinsatser där betetrycket blir för lågt för att få bort lövsly, triviala lövträd och gran. Ek ska alltid prioriteras och gynnas, alltså även ung ek. För att gynna ekarna kan det behövas beskärning, plockhuggning och frihuggning samt även veteranisering av yngre ek. Hagmarken ska ha kontinuitet av grova ekar med minst två solbelysta sidor. Gamla och grova ekar samt efterträdare av ek ska vara allmänt till rikligt förekommande. Träd med döda grenar, stående eller liggande döda eller döende träd samt död ved ska förekomma.

För att öka tillgången på död ved för de organismer som kräver detta kan också utsättning av mulmholkar och anläggning av biodepå göras på lämpliga platser.

Förutom att gynna de ekar som kommer upp av sig själva, så är det också lämpligt att stödplantera ek eller så ekollon i området. Ekarna ska vara av lokal härkomst och uppodlade i Sverige. Etableringsskötsel för dessa unga plantor är viktig. Det kan innebära stängsling så att betesdjuren inte kommer åt, både större stängsel och någon typ av skyddsburar för plantorna, som hindrar även rådjur och liknande. Lämpliga ytor att så eller plantera på finns på flera platser i reservatet. Exempelvis öppnare partier i delområde 1.2 och 1.3 samt båda ytorna i skötselområde 6. Även röjning av igenväxningsvegetation runt de unga plantorna är viktig, i synnerhet när betesdjuren är bortstängslade. Det är dock olämpligt att plantera i ledningsgatan för luftledningen, då dessa träd kan komma att utgöra risk för luftledningen.

2.7. Riskträd

Ett riskträd är ett träd som kan utgöra en risk för liv och egendom. Förvaltaren har i uppgift att hålla efter riskträd i anslutning till friluftsanordningar, men är inte skyldig att inventera om det finns riskträd i resten av naturreservatet. Däremot har förvaltare möjlighet att åtgärda träd som de själva upptäcker eller en markägare eller annan enskild påtalar. Någon som upptäcker ett riskträd som den anser behöver åtgärdas ska kontakta förvaltaren. Förvaltaren bedömer då om trädet utgör en betydande risk för att skada människor, trafiksäkerhet eller egendom. Om det bedöms utgöra en betydande risk behöver trädet åtgärdas. Vid dessa tillfällen ska förvaltaren överväga om trädet måste tas ned helt eller om det räcker att bara avlägsna delar av trädet, till

exempel högkapa eller bara ta bort uthängande grenar. Om trädet fälls ska det helst lämnas kvar intakt som låga i terrängen. Om det utgör ett hinder för till exempel bete eller friluftsliv kan grenarna avlägsnas, men stammen bör lämnas kvar utan att kapas upp. Om förvaltaren inte bedömer att trädet behöver åtgärdas återstår möjligheten för markägaren att söka dispens.

Riskträd i anslutning till friluftsanordningar och kulturlämningar hanteras genom B-föreskrifterna och förvaltaren har därför rätt att åtgärda dem. Riskträd på andra platser i reservatet hanteras i A-föreskrifterna. Förvaltaren kan därför inte åtgärda dessa riskträd utan att komma överens med markägaren om att göra det.

2.8. Efterbevakning av brand

I händelse av oplanerad brand i reservatet har markägaren ansvar för efterbevakning och släckning av pyrande glödbränder. Om branden är planerad som en del i skötseln av naturreservatet ansvarar förvaltaren för hela händelseförloppet, från antändning till efterbevakning.

2.9. Invasiva främmande arter

En del arter som har kommit till Sverige från andra länder har ett spridningssätt och konkurrensfördelar som gör att de kan ta över och konkurrera ut inhemsk flora och fauna. Sådana arter kallas invasiva främmande arter. Det är viktigt att invasiva främmande arter motverkas i ett så tidigt skede som möjligt och på lämpligaste sätt utifrån vilken art som ska motverkas och i vilken miljö som åtgärderna vidtas. Det är fastighetsägarens ansvar att motverka de invasiva främmande arter som omfattas av lagar och förordningar. Reservatsförvaltaren har inget uppdrag att bekämpa invasiva främmande arter i reservatet.

Reservatsförvaltaren bör dock kunna bidra med råd kring hur specifika arter bäst bekämpas eller annan stöttning. Om bekämpningsmetoderna strider mot reservatets föreskrifter, till exempel gräva eller använda kemiska bekämpningsmedel, behövs tillstånd enligt föreskrift A12 (se beslutsdokumentet).

Bekämpning ska ske på sådana sätt att det inte medför onödiga skador på naturvärden i reservatet. Åtgärderna kan syfta till att minska utbredningen av invasiva arter som har etablerat sig i reservatet eller till att förhindra etablering och spridning.

Invasiva främmande arter som har en känd förekomst inom reservatet i dag är jättebalsamin.

3. Skötselåtgärder och bevarandemål

3.1. Skötselområden

Indelning av skötselområden utgår från skötselbehovet. Inom varje skötselområde kan en eller flera naturtyper förekomma. Natura 2000-naturtypernas utbredning visas i bilaga 2c. För varje skötselområde finns en beskrivning av dess bevarandemål, det vill säga vad som ska bevaras och uppnås. Bevarandemålen ligger också till grund för den uppföljning som planeras. För varje skötselområde beskrivs också den skötsel som behövs för att uppnå bevarandemålen.

Naturreservatet är indelat i sex skötselområden med tillhörande delområden.

Skötselområdena är:

1. Ekhangmark
2. Betad ekskog
3. Såveån med kantzon
4. Björkhangmark
5. Träd- och buskbärande hangmark
6. Blivande hangmark, tidigare granodling

Skötselområde 1: Ekhangmark

Skötselområdet är indelat i tre delområden med en total areal på 31,8 hektar. Det är ekhangmarker klassade som 9070, Trädklädd betesmark, med gott om gamla grova ekar. Ekföryngringen är sparsam, endast i enbuskage syns småplantor komma upp. Behov av sådd och/eller plantering av nya ekar finns och bör göras på lämpliga platser, huvudsakligen i delområden 1:2 och 1:3. Dock utanför de 40 meter som utgör ledningsgatan, det vill säga 20 meter på var sida ledningen.

Beskrivning av delområden:

1.1 Delområdet utgörs av två ytor hangmark i reservatets västra del. Trädskiktet består av ek med inslag av asp, björk och rönn. Ekarna är huvudsakligen medelålders och medelgrova till grova med en del äldre senvuxna träd. Norra ytan är en bergig ekhangmark med ett fuktigare björkparti. Södra ytan gränsar till Såveån och i det fuktigare området växer ett tätare parti av klibbal. Buskskiktet utgörs av en och hassel. I fältskiktet finns arter som ängskovall, ängsvädd, prästkrage, stagg, liten blålocka och gökärt.

1.2 Delområdet ligger centralt i reservatet precis väster om vägen och

utgör tillsammans med delar av delområde 1.3 den mest typiska hagmarken i Mängsholm. Trädskiktet består huvudsakligen av glest stående, grova och tämligen vidkroniga ekar. Flertalet av dessa är relativt likåldriga. Här finns den största andelen särskilt skyddsvärda träd i området (se bilaga 2b). Tall, björk och oxel förekommer också. Marken är kuperad och buskskiktet utgörs främst av enar. I norr finns en yta där ekarna står tämligen tätt och en succesiv utglesning bör ske. I delområdet finns också en mindre yta som tidigare var granodling och den ska på sikt utveckla hagmarksvärden. I fältskiktet finns arter som slättergubbe, gökärt, prästkrage, ängsvädd, blåsuga och stagg. På ek har också hittats oxtungssvamp. I de öppnare ytorna kan det vara lämpligt att plantera och/eller så ek. Floravårdande åtgärder för krävande och hotade arter är möjligt. Bland annat tillfälliga avstängslingar, bränning, slätter och insådd av hotade arter.

1.3 Delområdet ligger öster om vägen och sträcker sig hela vägen österut, inklusive de största delarna av den utökade ytan. Det utgörs av en relativt öppen hagmark med glest stående, grova ekar och björkar som till stor del är välhävdad. Trädtäckningen varierar i delområdet från tätare till glest. Här finns partier med typisk ekhagmark, likt hagmarken i delområde 1.2. Här finns även inslag av björk, apel, gran och klibbal. I delområdet bör ek sås in och/eller planteras och gynnas. Följande arter har påträffats: nattviol, backsippa, gökärt, stagg, ängsvädd, rödkämpar, lundstarr och blåsuga. Tidigare har även flentimotej och kattfot noterats. Enligt den tidigare skötselplanen är den södra delen inom detta område det mest intressanta området ur ett botaniskt perspektiv. Även här kan floravårdande åtgärder, till exempel tillfälliga avstängslingar, bränning, slätter och insådd av hotade arter, användas för att gynna värdefull flora. Plantering av ek i delområdet bör planeras så att eventuella krävande arter inte missgynnas.

Tre av ekarna i norra delen av delområde 1.3 har tidigare varit skyddade genom naturminneslagen.

Skötselområde 1, ekhage med särskilt skyddsvärda ekar.

Bevarandemål:

Arealen Trädklädd betesmark (9070) ska vara minst 31,8 hektar. Skötselområdet ska utgöras av ekhagmark, vars dynamik och struktur ska påverkas av årlig betesdrift samt vid behov röjningar. Hagmarken ska ha kontinuitet av grova ekar med minst två solbelysta sidor. Gamla och grova ekar samt efterträdare av ek ska vara allmänt till rikligt förekommande. Träd med döda grenar, stående eller liggande döda eller döende träd samt död ved ska förekomma. Solexponerade, varma miljöer och strukturer ska göra ett påtagligt inslag i området. Gran, buskar och unga lövträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de gamla och värdefulla träden i området. Ek ska alltid prioriteras och gynnas, alltså även ung ek. Buskar ska förekomma, men de ska inte breda ut sig för mycket på gräsmarkens och ekarnas bekostnad. Förutom en och hassel

ska det även gärna finnas blommande och bärande buskar. Vid vegetationsperiodens slut ska hela skötselområdet vara välhävdat. Vedartad och örtartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma.

Engångsåtgärder:

- Rövning av sly, triviala lövträd samt gran.
- Plantering av ung ek och/eller sådd av ekollon bör genomföras.

Underhållsåtgärder:

- Årlig betesdrift.
- Rövning vid behov för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Rövning av gran vid behov.
- De grova ekarna ska hållas fria från igenväxningsvegetation och frihuggas vid behov.
- I norra delen av delområde 1.2 glesas lämpligen en del träd ut, det kan göras etappvis och bör påbörjas inom fem år.
- Lämplig etableringsskötsel av unga ekar ska utföras, vilket kan innebära stängsling så att betesdjuren inte kommer åt, både större stängsel och någon typ av skyddsburar för plantorna, som hindrar även rådjur och liknande. Lämpliga delområden för detta är 1.2 och 1.3.
- Återkommande plantering av ung ek och/eller sådd av ekollon vid behov.
- Veteranisering av yngre ek vid behov.
- Eventuellt floravårdande insatser för krävande arter, som till exempel tillfällig avstängsling, bränning, slåtter och kontrollerad insådd av hotade arter. Vid behov.

Skötselområde 2: Betad ekskog

Skötselområdet är en betad ekskog med ett delområde och har en total areal på 3,3 hektar. Klassad som 9070, Trädklädd betesmark.

Beskrivning:

Skötselområdet ligger i den nordvästra delen av reservatet och utgörs av stenbunden, kuperad mark som är bevuxen med ek med inslag av asp, björk och rönn. Enar och hassel utgör buskskikt. Området ingår i samma betesfälla som omgivande ekhagsmark men på grund av att trädskiktet är tätare och något klenare klassas ytan snarare som betad ekskog.

Skötselområde 2, betad ekskog.

Bevarandemål:

Arealen Trädklädd betesmark (9070) ska vara minst 3,3 hektar. Skötselområdet ska utgöras av betad ekskog eller ekhagmark. Årlig betesdrift ska påverka områdets dynamik och struktur. Träd med döda grenar, stående eller liggande döda eller döende träd samt död ved ska förekomma. Unga lövträd och gran ska ej tillåtas ta överhanden eller skada naturvärden kopplade till naturtypen. Ek ska alltid prioriteras och gynnas, således även ung ek. Buskar ska förekomma, men de ska inte breda ut sig för mycket på gräsmarkens och ekarnas bekostnad. Förutom en och hassel ska det även gärna finnas blommande och bärande buskar. Vid vegetationsperiodens slut bör hela skötselområdet vara välhävdad.

Vedartad och örtartad igenväxningsvegetation ska ej förekomma.

Engångsåtgärder:

- Rökning av sly, triviala lövträd och gran.

Underhållsåtgärder:

- Årlig betesdrift.
- Rökning vid behov för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- De grova ekarna ska hållas fria från igenväxningsvegetation och frihuggas vid behov.
- Rökning av gran vid behov.
- Veteranisering av yngre ek vid behov.

Skötselområde 3: Säveån med kantzon

Skötselområdet har en total areal på 2,8 hektar, varav Säveån 1 hektar. Området är inte en Natura-naturtyp.

Beskrivning:

Skötselområdet består av de delar av Säveån som ingår i reservatet samt dess norra åstrand med bård av lövträd. Bården utgörs av lövskog av främst klibbal, björk, lönn, rönn och hassel, och har en viktig funktion genom att binda kantzonen och skugga ån. I fältskiktet finns bland annat ängsvädd i delar som ligger innanför betesfållan. I östra delen av skötselområdet finns den invasiva arten jättebalsamin noterad längs ån. Delar av skötselområdet ligger inom betesfålla och andra delar ligger utanför. Betesdjuren har tillgång till åns vatten på några ställen.

Skötselområde 3, vid Sävån, där betesdjuren har tillgång till vattnet.

Bevarandemål:

Skötselområdet på 2,8 hektar ska förutom själva ån utgöras av marken på norra sidan ån med en lövträdsbård som både binder kantzonen och skuggar ån. Årlig betesdrift kan påverka områdets dynamik och struktur i de delar av ytan som ligger innanför betesfålla. Lövträd och buskar i olika åldrar ska växa här. Träd med döda grenar, stående eller liggande döda eller döende träd samt död ved ska förekomma.

Engångsåtgärder:

- Inga

Underhållsåtgärder:

- Stängsel dras på lämpligt sätt utifrån förutsättningarna och så att djuren får tillgång till åns vatten på några platser.
- Rökning av gran vid behov.

Skötselområde 4: Björkhagmark

Skötselområdet har en areal på 1,1 hektar. Det är utvecklingsmark som ska utvecklas till 9070, Trädklädd betesmark.

Beskrivning:

Skötselområdet ligger mitt i reservatet och utgörs av en ganska homogen björkhage där träden står relativt tätt. Här finns också enstaka

ung gran och enar i buskskiktet. Hagen ingår i betesfällan tillsammans med övrig hagmark. Enstaka grova ekar finns i nära anslutning till björkskogen. Delar av gräsmarken är fuktig och här finns en del tågväxter. I friskare delar kan det finnas möjligheter för ek att etablera sig. I dessa delar kan ett visst uttag av björk göras, för att gynna ek genom plantering och/eller sådd.

Skötselområde 4, Björkhage.

Bevarandemål:

Målnaturtyp är Trädklädd betesmark och arealen 9070 ska i framtiden vara minst 1,1 hektar. Skötselområdet ska utgöras av björkhage eller delvis återföras till ekhagmark, där det är möjligt. Gran, buskar och unga lövträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de gamla och värdefulla träden i området. Ek ska alltid prioriteras och gynnas, således även ung ek. Buskar ska förekomma, men de ska inte breda ut sig för mycket på gräsmarkens bekostnad. Förutom en och hassel ska det även gärna finnas blommande och bärande buskar. Vid vegetationsperiodens slut ska hela skötselområdet vara välhävdat. Vedartad och örtartad igenväxningsvegetation ska ej förekomma.

Engångsåtgärder:

- Rövning av gran och sly (som inte är ek).

Underhållsåtgärder:

- Årlig betesdrift.
- Röjning vid behov för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Ekar ska gynnas genom frihuggning vid behov.
- I ytor där eketablering är möjlig och lämplig, kan björk tas ner för plantering/sådd av ek.
- Etableringsskötsel av ekplantor, inklusive stängslingsåtgärder och skyddsburar vid behov.
- Veteranisering vid behov.

Skötselområde 5: Träd- och buskbärande hagmark

Skötselområdet har en total areal på 3,1 hektar. I skötselområdet förekommer följande Natura 2000-naturtyper: 6270 Silikatgräsmark och 6230 Stagggräsmark.

Beskrivning:

Skötselområdet ligger mitt i reservatet och utgörs av en träd- och buskbärande gräsmark som är under ganska stark igenväxning. Marken sluttar ner mot Såveån och det finns bland annat ek, björk, asp, tall, rönn och klibbal. En av ekarna är ett jätteträd och särskilt skyddsvärd. Buskskiktet utgörs av hassel och rikligt med en. I södra delen går en kraftledningsgata diagonalt genom skötselområdet. I fältskiktet finns bland annat slättergubbe, prästkrage, ängsvädd, stagg, nattviol samt backsippa.

Skötselområde 5, träd- och buskbärande hagmark.

Bevarandemål:

Arealen Natura 2000-habitaten Staggräsmarker (6230) och Silikatgräsmarker (6270) bör vara minst 0,7 hektar respektive 1,6 hektar. Området ska utgöras av en träd- och buskbärande hagmark med en trädäckning på maximalt 30 %. Årlig betesdrift ska påverka området. Gran, buskar och unga lövträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de gamla och värdefulla träden i området. Ek ska alltid prioriteras och gynnas, således även ung ek. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och föryngra sig. Buskar ska förekomma, men de ska inte breda ut sig för mycket på gräsmarkens och ekarnas bekostnad. Förutom en och hassel ska det även gärna finnas blommande och bärande buskar. Vid vegetationsperiodens slut ska hela skötselområdet vara välhävdad och ingen skadlig ansamling av förna ska finnas. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. För naturtypen främmande arter ska inte förekomma.

Engångsåtgärder:

- Rökning i Natura 2000-habitattytor där trädäckningen överstiger 30 %. Ek prioriteras och gynnas i första hand, i andra hand hassel och andra ädellövträd (dock inte bok, se mer under 4. Konsekvenser av klimatförändringar).

Underhållsåtgärder:

- Årlig betesdrift.
- Återkommande rökning vid behov för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter. Särskilt enbuskar bör hållas efter.
- Ekar ska gynnas genom frihuggning vid behov.
- Rökning av klibbal i ytan ner mot Säveån.
- Eventuellt floravårdande insatser för krävande arter, som till exempel tillfällig avstängsling, bränning, slåtter och kontrollerad insådd av hotade arter. Vid behov.

Skötselområde 6: Blivande hagmark, tidigare granodling

Skötselområdet är indelat i två delområden och har en total areal på 1,6 hektar.

Beskrivning:

Skötselområdet ligger i östra delen av reservatet och består av två ytor som tidigare varit granodling vilka avverkades 2022. Innan granodlingen har det växt lövträd även här. På sikt ska dessa ytor åter ingå i hagmarken. Området är lämpligt för plantering och/eller sådd av ek.

Återkommande röjningar kommer vara nödvändigt för att hålla undan triviala lövträd, granuppslag med mera. Burar eller avstängsling under perioder för att skydda de unga plantorna från både vilt och betesdjur kan behövas.

Bevarandemål:

Hela skötselområdet på 1,6 hektar ska på sikt omvandlas till ekhagmark och så småningom uppfylla kriterierna för 9070. Skötselområdet ska i framtiden utgöras av ekhagmark, vars dynamik och struktur ska påverkas av årlig betesdrift samt vid behov röjningar. Hagmarken ska ha kontinuitet av grova ekar med minst två solbelysta sidor. Gamla och grova ekar samt efterträdare av ek ska vara allmänt till rikligt förekommande. Träd med döda grenar, stående eller liggande döda eller döende träd samt död ved ska förekomma. Solexponerade, varma miljöer och strukturer ska göra ett påtagligt inslag i området. Gran, sly och unga lövträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de gamla och värdefulla träden i området. Ek ska alltid prioriteras och gynnas, således även ung ek. Buskar ska förekomma, men de ska inte breda ut sig för mycket på gräsmarkens och ekarnas bekostnad. Förutom en och hassel ska det även gärna finnas blommande och bärande buskar. Vid vegetationsperiodens slut ska hela skötselområdet vara välhävdad.

Engångsåtgärder:

- Plantering av ung ek och/eller sådd av ekollon. Påbörjas snarast, åtminstone inom 5 år
- Stängslingsåtgärder.

Underhållsåtgärder:

- Årligt bete.
- Återkommande plantering av ung ek och/eller sådd av ekollon vid behov.
- Etableringsskötsel av ekplantor, inklusive stängslingsåtgärder och skyddsburar.
- Röjning vid behov för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Ekar ska gynnas genom röjning och frihuggning vid behov.

3.2. Friluftsliv

Beskrivning:

Områdets friluftsvärden utgörs av de strövvänliga hagmarkerna, samt de vackra vyerna som ekhagarna och Sävån tillsammans ger. Området ska vara tillgängligt för allmänheten på ett sätt så naturvärdena inte skadas.

Det saknas markerade leder i hagarna, men de välhävda markerna bjuder in till fritt strosande. Det finns stängselgenomgångar och vid parkeringen en informationsskylt men inga andra anordningar i reservatet.

Karta med de anordningar som ingår i förvaltningen av reservatet finns i bilaga 2b.

Mål:

I området ska det finnas en väl underhållen parkering samt en väl underhållen informationsskylt med beskrivning av naturreservatet. Information och anläggningar ska underlätta för besökaren att uppleva området samt bidra till att syftet med reservatet uppnås. Det ska finnas generöst med stängselgenomgångar för att underlätta för friluftslivet, runt sex stycken.

Engångsåtgärder:

- Informationstavla ska sättas upp på den plats som är markerad på kartan i bilaga 2b. Tavlan ska utföras enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar Att skylta skyddad natur. Den ska bland annat innehålla karta över reservatet samt beskriva dess syfte, bevarandevärden och gällande föreskrifter för allmänheten. En engelsk text eller en engelsk sammanfattning ska finnas.
- Nya stängselgenomgångar anläggs på lämpliga platser.

Underhållsåtgärder:

- Informationsskylt, parkering och stängselgenomgångar ska kontrolleras regelbundet och underhållas vid behov av förvaltaren.

3.3. Gränsmarkering

Reservatets gräns ska märkas ut i fält. Gränsmarkeringar ska utföras enligt Naturvårdsverkets vägledning Gränsarbeten vid områdesskydd enligt Miljöbalken.

4. Konsekvenser av klimatförändringar

Ett förändrat klimat kan resultera i ökad igenväxningstakt av hagmarkerna med ett ökat behov av hävd som följd. Hävden kan ökas med fler betesdjur eller förlängd betesperiod, samt fler röjningar. Det kan även kan leda till problem för betesdjuren med långvarig hetta och torka samt med sjukdomar och andra svårigheter på grund av blöt mark. För att hjälpa betesdjuren är det viktigt att säkra god

dricksvattenförsörjning, arbeta med betesplanering, fällindelning, flyttning av djur under säsongen, säkra kompletterande betesmarker dit djuren kan flyttas, välja hårdiga djurraser samt att ha en alternativ och kompletterande skötsel som till exempel röjning, slåtter och bränning. Skyddsvärda träd kan drabbas av fler svamp- och insektsanknutna trädjukdomar. Vattenmiljöer riskerar att påverkas av näringsläckage och de strandnära miljöerna riskerar att påverkas av erosion vid höga flöden. För lövskogar kan ett förändrat klimat leda till skuggning och försurning av jorden på grund av kraftig ökning av bok. Ett förändrat klimat kan även leda till en ökning av invasiva främmande och konkurrerande arter och att förutsättningar för bevarande ändras snabbare än beräknat. Det är också viktigt att revidera skötseln med kortare intervall för att följa klimatets utveckling och de senaste relevanta forskningsresultaten.

5. Dokumentation och uppföljning

Dokumentation och övervakning ska genomföras i enlighet med det program som är beskrivet i Naturvårdsverkets rapport "Uppföljning av skyddade områden i Sverige". Förvaltaren ansvarar för dokumentation av utförda skötselåtgärder. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och utvärdering av syften, bevarandemål samt gynnsam bevarandestatus.

6. Planerad förvaltning

Förvaltningen av naturreservatet Mängsholms ekhagar bekostas av staten. Vilka av de föreslagna skötselåtgärderna som kan genomföras och takten på genomförandet beror på tilldelning av medel från en årlig naturvårdsbudget. Tabellen nedan ger förvaltaren vägledning vid prioritering.

Tabell 1. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1-3 där 1 är högst prioritet att genomföra. När/intervall visar när och hur ofta en åtgärd bör göras, samt vad som bör göras snarast.

Åtgärd	Skötselområde /delområde	När/intervall	Prioritet
Gränsmarkering	Alla	Snarast	1
Informationsskylt	Vid parkering	Snarast	1
Betesdrift	Alla	Årligen	1
Röjning av igenväxningsvegetation	Alla	Vid behov	1
Frihuggning runt ekar	Alla	Vid behov	1
Nya stängselgenomgångar	Där de behövs	Vid behov	1

Åtgärd	Skötselområde /delområde	När/intervall	Prioritet
Plantering av ek/sådd av ekollon samt etableringsskötsel av ungträden	1.2, 1.3 och 6. Om möjligt även delar av 4. Dock ingen sådd/plantering i de 40 meter som utgör ledningsgata i 1.2 och 1.3.	Påbörjas inom 5 år	2
Veteranisering av ek och andra lövträd	Alla	Vid behov	2
Utglesning av ek	Nordligaste delen av delområde 1.2	Påbörjas inom 5 år	2
Floravårdande insatser för krävande arter, som till exempel tillfällig avstängsling, bränning, slätter och kontrollerad insådd av hotade arter.	1 och 5	Vid behov	3
Uppföljning av skötselåtgärd	Alla	Efter åtgärd	2
Underhåll av reservatsgräns	Alla	Vid behov	2

7. Underlag

Som underlag till denna skötselplan har bland annat följande rapporter, utredningar, artlistor och annat material använts.

Underlag specifikt för detta naturreservat:

Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0530098 Mängsholm.

Länsstyrelsen Älvsborgs län, 1983-09-20. Beslut Naturvårdsområdet Mängsholms ekhagar.

Länsstyrelsen Älvsborgs län, 1983-09-20. Skötselplan för Naturvårdsområdet Mängsholms ekhagar.

Carlsson, Åke. 2022-11-30. Muntlig uppgift.

Allmänna underlag:

EU:s art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) annex 2 och 4.

EU:s fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) annex 1.

Finsberg, C. 2013. Skyddad natur i ett förändrat klimat. Grön infrastruktur i strandängar och ädellövmiljöer samt klimatanpassad skötsel av skyddad natur. Rapport 2013:74. Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Jordbruksverket, 2017. Ängs- och betesmarksinventeringen. Metodik för inventeringen från och med 2016. Rapport 2017:9. Jordbruksverket.

Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2019, Strategi för formellt skydd av skog i Västra Götalands län. Rapport 2019:05. Länsstyrelsen Västra Götaland.

Naturvårdsverket, 2003. Att skylta skyddad natur. Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket, 2016. Tillgängliga koder för attributet "Naturtyp" i NNK-IT systemet (Ärendenr: NV-08177-15). Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket, 2024. Nationell strategi för formellt skydd av skog. Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens reviderade nationella strategi för formellt skydd av skog. Rapport 7168, Naturvårdsverket, Stockholm.

Nitare, J. (red.), 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

SLU Artdatabanken, 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala.

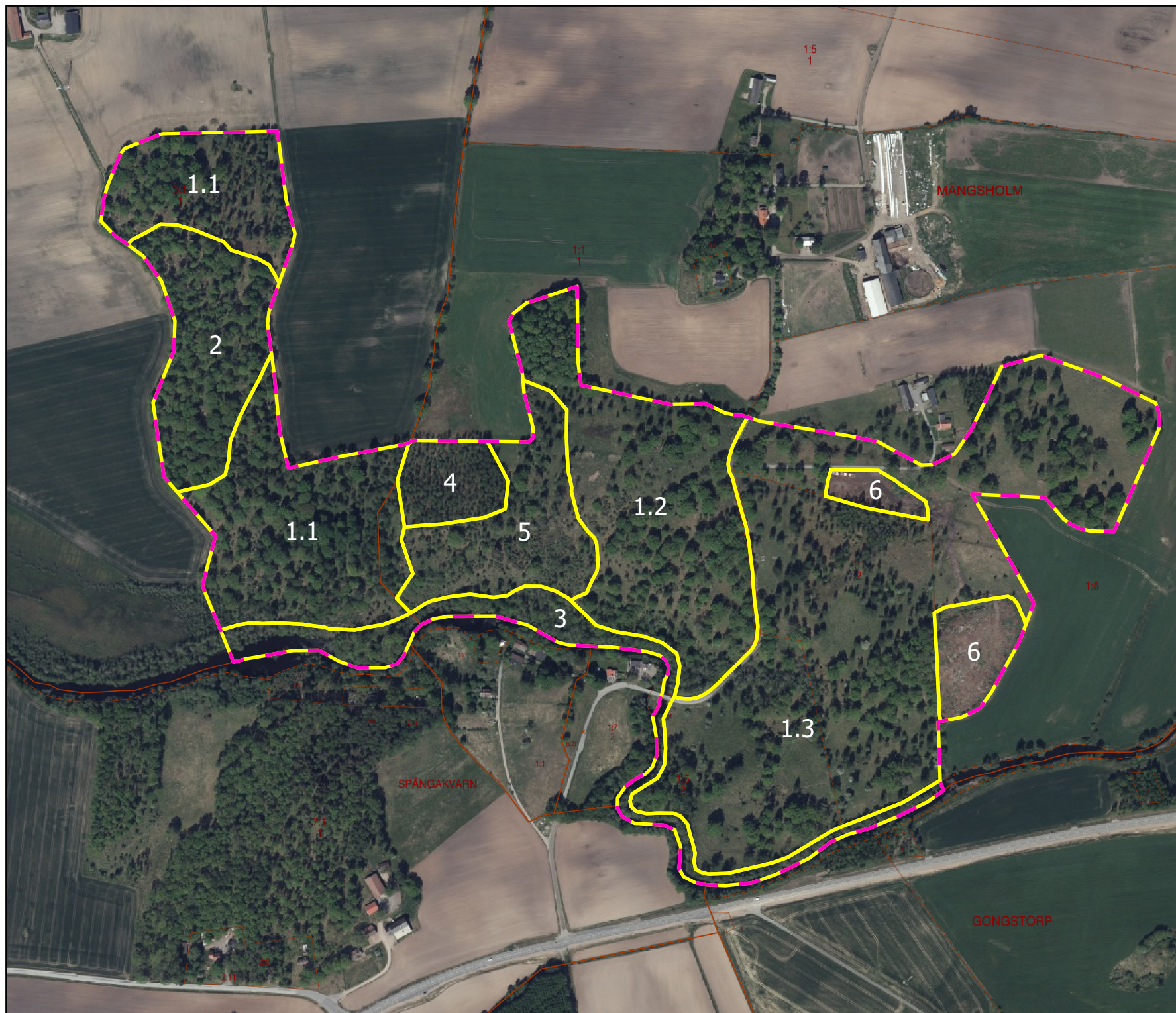
Länsstyrelsen
Västra Götaland

lansstyrelsen.se/vastragotaland

**Bilaga 2a -
Skötselområden**

 Reservatsgräns

 Skötselområden

Illustrationskarta till
skötselplan för Mångsholms
ekhagars naturreservat.
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2025-10-14,
dnr 51674-2022

Bilaga 2b - Friluftslivsanordningar och skyddsvärda träd

 Reservatsgräns

 Informationsskylt

 Parkering

 Skyddsvärda träd

Illustrationskarta till
skötselplan för Mångsholms
ekhagars naturreservat.
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2025-10-14,
dnr 51674-2022

Bilaga 2c - Natura 2000-naturtyper

- 6230 - Stagg-gräsmarker
- 6270 - Silikatgräsmarker
- 9070 - Trädklädd betesmark
- Ej Natura-naturtyp

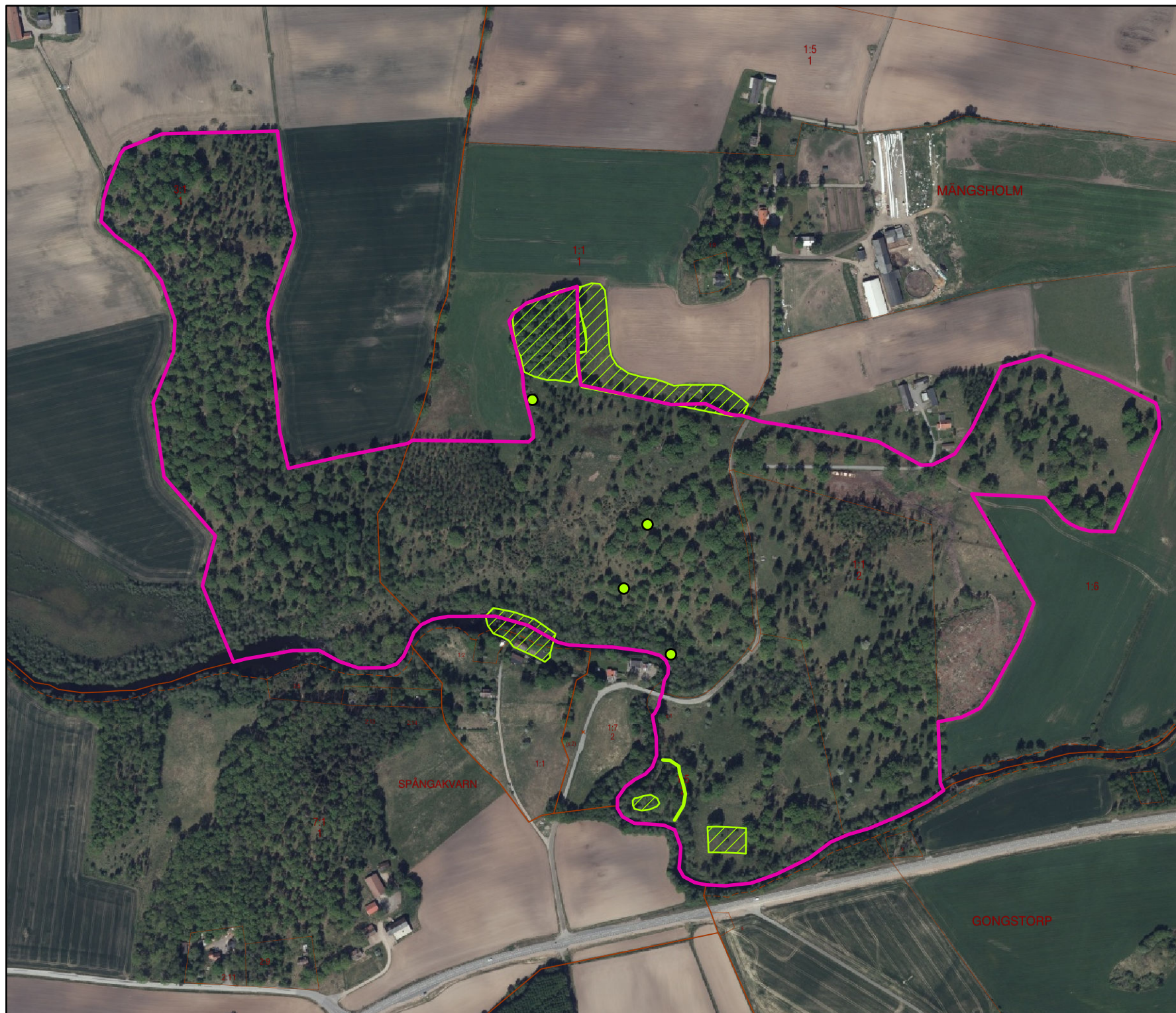

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreseptatet Mängsholms ekhagar.
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2025-10-14, dnr 51674-2022

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 2d - Forn- och kulturlämningar

- Reservatsgräns
- Fornlämning punkt
- Fornlämning linje
- Fornlämning yta

Illustrationskarta till
skötselplan för Mångsholms
ekhagars naturreservat.
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2025-10-14,
dnr 51674-2022

**Bilaga 2e - Gräns för
naturreservat och
Natura 2000-område**

 Reservatsgräns
 Natura 2000-område

Illustrationskarta till
skötselplan för Mängsholms
ekhagars naturreservat.
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2025-10-14,
dnr 51674-2022

Bilaga 3. Sakägarförteckning

Upplysning

Sakägarförteckningen är uppdelad i två delar. Del A listar ägare till fastigheter och samfälligheter inom området. Del B listar ägare till fastigheter utanför området som har del i någon samfällighet eller annan nyttjanderätt inom området.

Del A. Ägare till fastigheter, samfälligheter m.m. inom området

Namn	Fastighet/-er	Samfälligheter m.m.
Ekwall, Åsa	Mängsholm 1:1	Mängsholm S:2 (väg), GA:1 (väg)
Kloth, Fredrik	Mängsholm 1:1	Mängsholm S:2 (väg), GA:1 (väg)
Larsson, Ingemar	Mängsholm 1:5	Mängsholm S:2 (väg), GA:1 (väg)
Karlsson, Birgitta	Mängsholm 1:6	Mängsholm S:2 (väg), GA:1 (väg)
Karlsson, Kent	Mängsholm 1:6	Mängsholm S:2 (väg), GA:1 (väg)
Mattsson, Andreas	Uggletorp 3:1	GA:1 (väg)

Del B. Samfälligheter, servitut m.m. som ligger inom området, men tillhör fastigheter utanför

Namn	Samfällighet, servitut m.m.
Vattenfall regionnät AB	Lr 1 1527-571.1 (servitut starkström)
Uggletorps Samfällighetsförening Vårgårda	Uggletorp GA:1 (väg)

Bilaga 4. Sändlista

Sakägare

Beslutet har skickats till samtliga sakägare enligt sakägarförteckningen bilaga 3.

Övriga

Beslutet har även skickats till följande myndigheter, organisationer, föreningar och övriga som fick beslutet på myndighetssamråd eller remiss:

Vårgårda kommun
Skogsstyrelsen
Riksantikvarieämbetet
Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund
Friluftsrämjandet
Midlers Mark och Exploatering AB
Naturskyddsföreningen i Väst
Sportfiskarna region Väst
Statens Geotekniska Institut
Sveriges mykologiska förening
Vårgårda naturskyddsföreningen
Västergötlands botaniska förening
Västergötlands Ornitologiska Förening
Västkuststiftelsen

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.**

Länsstyrelsens e-postadress är:
vastragotaland@lansstyrelsen.se

Skickar du med vanlig post är adressen:
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast 11 november 2025.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.